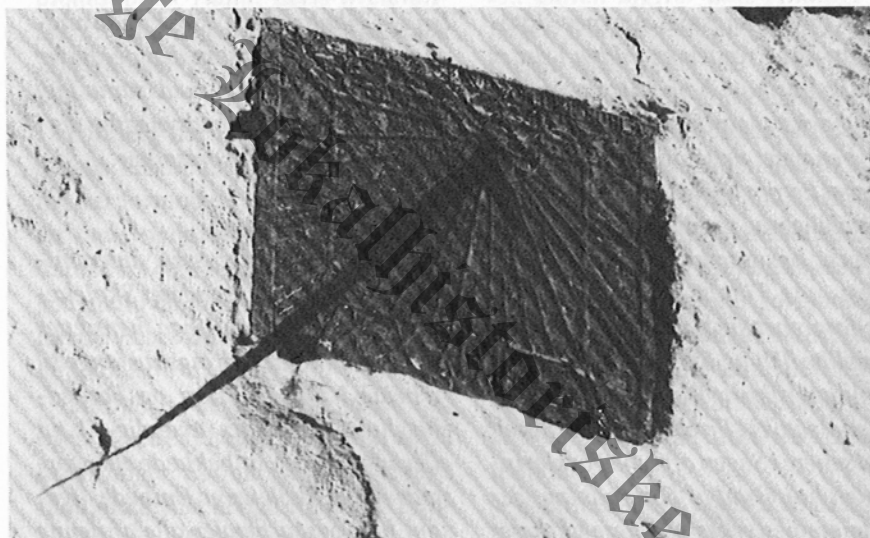

Tårnuret i Ringe Kirke

Hans Larsen

Ringe Kirke, hvis ældste dele er opført for ca. 800 år siden, har nok i omkring 600 år været udstyret med et ur, idet der på våbenhusets sydside er indsat en urskive med viser, der den dag i dag — i solskin — viser den

nøjagtige tid, idet uret dog i sommertiden er 1 time efter »normaltid«. Våbenhuset er opført omkring år 1400, og det er sandsynligt, at soluret er indsat på opførelsestidspunktet.

Soluret fra omkring år 1400.

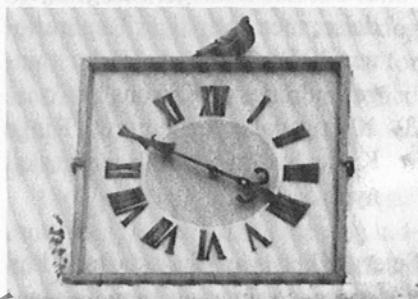
Først ca. 300 år senere blev kirken udstyret med et mere moderne ur, et såkaldt sejerværk. Navnet kommer af tysk zeigen = pege, vise.

Nu havde kirken fået et højere tårn, idet det lavere tårn i 1614 var blevet forøget med 2 stokværk, et hvor klokkerne er anbragt og et, der først i 1744 fik en funktion, idet det moderne sejerværk blev anbragt her.

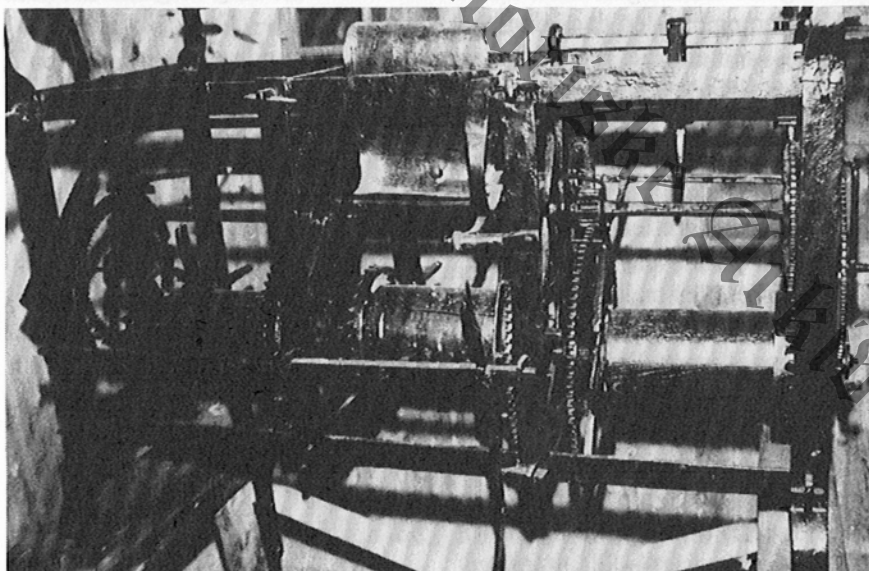
Tidligere havde lyset og fornemmelsen inddelt døgnets timer. Folk havde rettet sig efter hanegal, kirkeklokker og skyggernes fald samt andre ufejlbarlige kendetegn, men det 16. århundrede bragte betydelig forandring heri. Nu da klosterklokkerne var forstummet, måtte hvermand se at hjælpe sig selv ved afgørelsen af, hvad »klokken« var.

Sejerværkerne havde været kendt fra det 15. århundrede, idet en munk i Vadstena havde konstrueret et ur i 1406, dog uden slagværk. Først i det 16. århundrede fik man urene til at slå timeslag. Det var vigtigt, da det jo ikke var hvermand givet at kunne se, hvad klokken var, men tælle slagene kunne alle. Det var dog kun få, der havde midler til at anskaffe en så kostbar ting. Sejerværkerne kostede fra 30-80 kr. I »En søndag på Amager« forsøger den rige Hans at friste Lisbet og siger til sidst: »Hvis jeg nu gav dig mit dejlige sejerværk...«. Det hjælper dog ikke. Hun holder sig til sin Jokum. Den danske regering lagde vægt på at anbringe sejerværker med slagværk på kirker og slotstårne til hvermands gavn. Men først i 1744 kom de moderne tider til Ringe, idet

kirkens patron, general Henrik Bielde Kaas til Boltinggård, sørgede for, at der blev anbragt et sejerværk i kirketårnet med skive til den østre og søndre side, så det kunne ses fra landevejen. Selve sejerværket blev fremstillet af Niels Christiansen, smed i Sødinge. Der er udarbejdet en fundats for uret 1. maj 1745, kongelig konfirmeret 4. juni 1745.

Klokken er 16.

Sejerværker fra 1744, foto i 1990.

- 1) Kirkens Ejere forpligtes til paa egen Bekostning og uden Vederlag straks at anskaffe et andet lige saa godt Sejerværk med Skive og Viser og andet Tilbehør, naar dette ikke ved Reparation længere kan holdes i gang.
- 2) Degnen skal være pligtig at renholde Værket aar for aar samt besørge smaa Reparationer — af den hannem tillagte aarlige Kjendelse; men overstiger Reparationen 10 Rigsdaler, skal Bekostningen udredes af Kirkens Patron.
- 3) 100 rigsdaler perpetueres i Ringe Kirke, hvoraf Degnen aarligt skal nyde 5 Rdl.

Sejerværket var fra starten kun understyret med timeslag, men fik senere — formentlig allerede omkring 1770 også kvartersslag. Værket havde fra fødslen og har den dag i dag kun én viser, minutterne regnede man ikke med, kvarter, halve, trekvarter og hele var nok til at inddele dag og nat. Kvarterslagene bliver slået på kirkens »lille« klokke fra 1558 — 1 - 2 - 3 og 4 slag, derefter bliver timeslagene slået på kirkens store klokke. Gangværket blev trukket af 3 tunge blylodder (45 kg). Det skulle trækkes op én gang i døgnet. På 24 timer sænkedes lodderne 10 meter. Selve værket står på en sokkel og måler fra gulvet 1.6 meter i højden, er 1.2 meter langt og 0.6 meter bredt.

Sejerværket var i funktion til 1970, hvor det var så slidt, at lodderne flere gange var faldet ned, hvad

der jo jvf. vægten ikke var ufarligt. I 1975 blev sejerværket erstattet af et moderne elektrisk ur, der i dag måler tiden og viser den på den gamle urskive med én viser og slår som i 1700-tallet 1 - 2 - 3 - 4 slag i kvartererne på den lille klokke, timeslag for hver time på den store klokke, dog er slagværket standset fra kl. 9 aften til kl. 7 morgen (af hensyn til borgernes søvn).

Kirkens ejere, Ringe Sogns indbyggere repræsenteret ved menighedsrådet, har således, med 5 års forsinkelse, opfyldt fundatsen fra 1745 stk. 1., hvor kirkens ejere på egen bekostning og uden vederlag skal anskaffe et nyt og ligeså godt sejerværk.

Kilder:

Leerbeck — Ringe sogns historie.
Troels Lund — Daglig liv i Norden i det 16. århundrede.

